STRADA MÂNTULEASA

dr. Cezara Mucenic

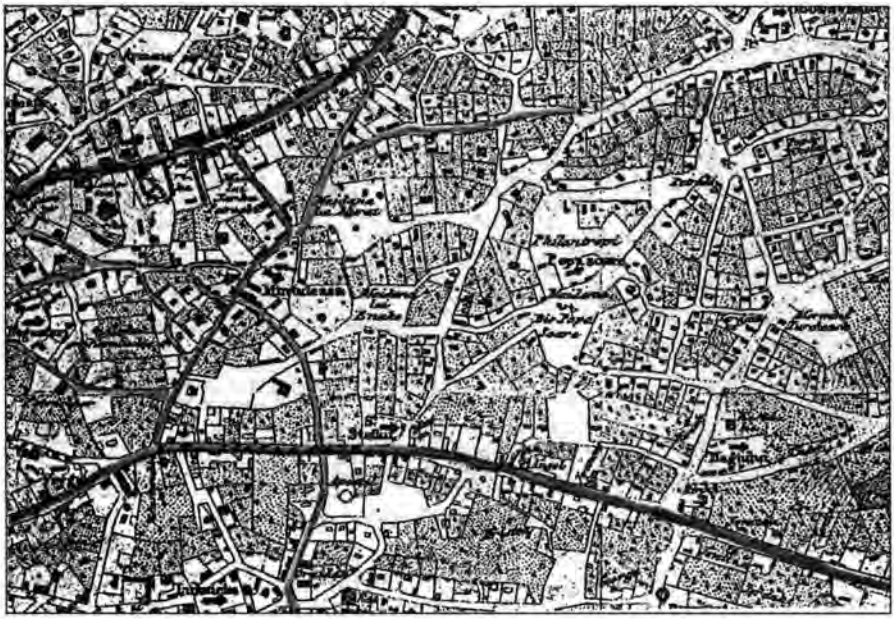
Strada Mântuleasa prin istoria sa urbanistică şi arhitecturală poate fi considerată o oglindă a evoluţiei străzii dintr-un cartier rezidenţial al Bucureştilor, populat de locuitori din pătura medie a oraşului. Etapele parcurse de aceasta reflectă şi modalităţile prin care, o perioadă importantă de timp, administraţia Bucureştilor s-a implicat în mod profesionist în determinarea unei mai bune funcţionări a oraşului din punct de vedere edilitar, urbanistic, arhitectural şi funcţional.

Începutul istoriei sale a fost marcat decisiv de data de 25 septembrie 1733 când era târnosită: *„Această Sfântă şi dumnezeească biserică, unde se cinsteşte hramul Sf. Îngeri Mihail şi Gavril şi iaste făcută din temelie de jupâneasa Maria soţia lui Dumnealui Mantu Cupeţul [şi] de jupâneasa Stanca sora jupânului Mantu. Şi s-au făcut în zilele lui Grigorie Ghica Voevod"*, cum ne spune meşteşugit pisania. Biserica, în stil post brâncovenesc, pe un plan triconc, pictată de preotul Bratu şi Iane zugravul a purtat numele ctitorilor -Biserica Mântuleasa- .Mai târziu, în a doua jumătate a secolului XIX, lăcaşul a trecut prin mai multe prefaceri. Întâi, ajuns neîncăpător, a fost amplificat prin închiderea pridvorului şi construirea altuia mai îngust. Apoi, în 1888, biserica a fost reparată şi i s-a făcut şi turlă nouă."[1] A revenit la forma planimetrică originară, în secolul XX, prin intervenţia Comisiunii Monumentelor Istorice, după cum a consemnat noua pisanie: *„Această Sfântă biserică, în cursul vremurilor suferind multe schimbări şi stricăciuni a fost restaurată în vechea sa înfăţişare în răstimpul anilor...1924-1930* [şi 1940], *în zilele de domnie a regilor Ferdinand I şi Carol II"*. Proiectul, acelei etape, a fost realizat de arhitectul N. Popescu-Zane şi pictorul Molda. Tot pe atunci vechile clădiri anexe"[2] au fost înlăturate şi în anii 1927-1928 s-a construit casa parohială, amplasată conform autorizaţiei emisă de Primăria Sectorului II Negru, pe latura de sud a parcelei, astfel ca să nu afecteze vizibilitatea bisericii. Noua clădire, în stil neoromânesc -posibil proiect al arhitectului Cristofi Cerchez- se încadra arhitectural şi volumetric spaţiului"[3]. În 1941 *Inventarul bunurilor publice din sectorul II Negru*"[4] menţiona următoarele: conform organizării bisericilor din a doua jumătate a secolului XIX, biserica Mântuleasa a fost o perioadă filiala bisericii Negustori. Din anul 1933 a devenit biserică parohială independentă. Parcela pe care o deţinea era un teren de 1.510 m^2 pe care se găsea clădirea bisericii Mântuleasa *„din cărămidă şi piatră...acoperişul...cu tablă de aramă"*...ocupând o suprafaţă de 172 m^2 şi casa parohială cu subsol, parter şi etaj având 170 m^2, situată la S-V de biserică. Aceasta, clădită în 1928, din..."*zid de cărămidă şi beton... acoperişul învelit cu ţiglă....are 32 încăperi"*...Terenul se afla situat pe latura de est a străzii Mântuleasa la colţul cu stradela Mântuleasa/piaţeta Plantelor astăzi strada Pictor Romano.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

I. Strada Mântuleasa – traseu istoric

Uliţa/strada Mîntuleasa a fost drumul care pe de o parte a permis accesul către biserica Mântuleasa, iar pe de altă parte, încă din secolul XVIII, a legat două artere de importanţă majoră pentru Bucureşti respectiv Podul Târgului de Afară/ Calea Moşilor de Uliţa Sf. Ştefan/ uliţa Vergului. Strada Mântuleasa, fiind plasată în zona de est a oraşului, s-a încadrat administrativ *Culorii de Negru/Suburbia/Sectorul II Negru* până la mijlocul sec. XX. Traseul străzii, aşa cum apare în Planul Borroczyn din 1847 şi 1852, însemna un drum ce pleca de la Podul Târgului de Afară în direcţia sud-est; întâlnea apoi strada Vântului, uliţă ce pornind de la ea mergea spre nord oprindu-se de asemeni la Podul Târgului de Afară. După aceea strada Mântuleasa cotea spre sud-vest, lăsând pe latura de est parcela pe care era amplasată Biserica Mântuleasa. De la ea începea, tot pe latura de est, strada Romulus iar pe latura de vest uliţele Cernica, Zânelor şi Sborului. Strada Mântuleasa se oprea când întâlnea uliţa Sf. Ştefan/Calea Vergu.

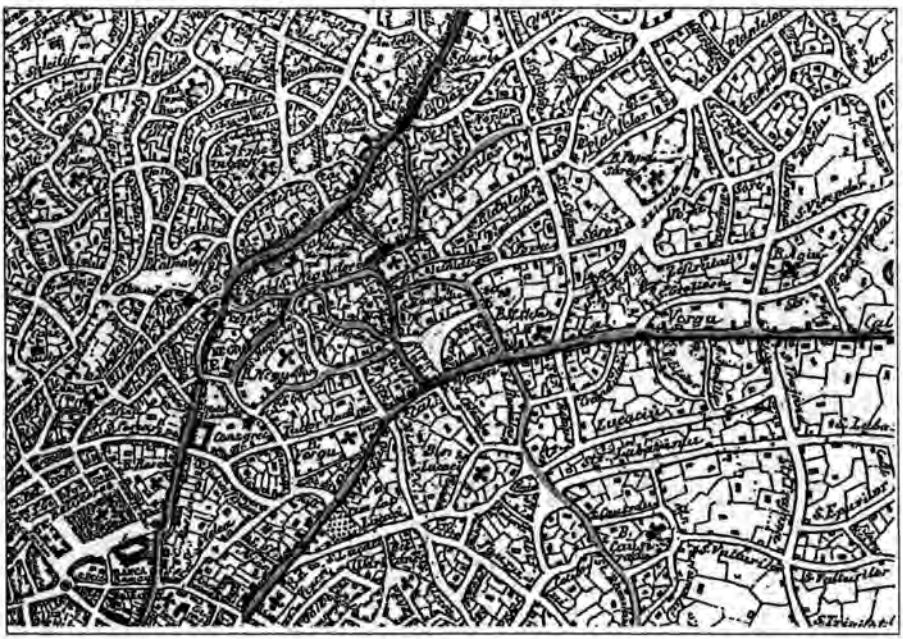
Planul Borroczyn, 1852 – detaliu. Strada Mântuleasa

În ce priveşte acordarea de numere parcelelor, când s-a introdus această regulă (cca 1860), numerotarea începea, de obicei, de la traseul de primă importanţă. Pentru strada Mântuleasa, la mijlocul secolului XIX, acest traseu reprezentativ a fost, desigur, Calea Moşilor. Ca urmare în deceniile 6-8 pe latura de vest parcelele aveau numere cu soţ iar pe latura de est parcelele purtau numerele fără soţ. Această ordine se va modifica radical în deceniul 9 a aceluiaşi veac.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

De-a lungul drumului, asemănător străzilor învecinate, terenul era parcelat în loturi de forme diferite predominante fiind parcelele mijlocii şi mici. Gradul de ocupare era inegal dar redus; pe cca 20-30% din teren se aflau construcţii păstrându-se şi multe parcele lipsite de clădiri, fiind numai plantate. Între loturile ocupate de-a lungul străzilor se creează, datorită formei în general triunghiulare a microzonelor, unele spaţii întinse cu o destinaţie imprecisă numite pe plan „maidane", constituind rezerva posibilă de folosit în dezvoltatea naturală a oraşului.

În zonă funcţiunile şi situaţia modului de ocupare a parcelelor erau diferite numai pe Podul Târgului de Afară/Calea Moşilor unde fondul construit era dispus la faţa străzii, interesele comerciale determinând aşezarea clădirilor cu latura îngustă pe

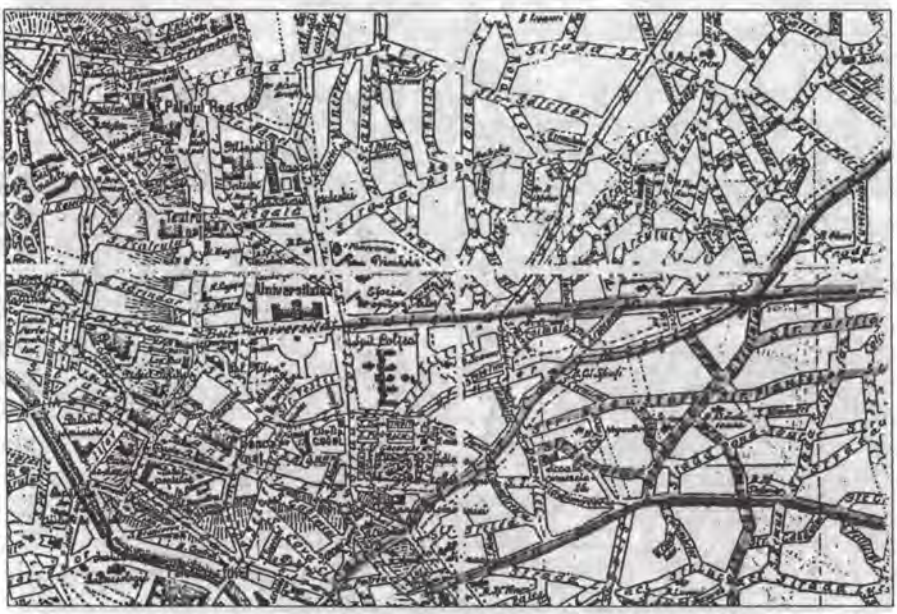
Planul Pappazoglu, 1871, noile trasee prelungite

limita parcelei către stradă, lungi porţiuni constituindu-se în fronturi închise. Gradul de ocupare era mai intens, cca. 40-50%. Era exclusă existenţa unor parcele neocupate de case-prăvălii, iar grădinile prezente se aflau întotdeauna pe fundul de lot.

Programul de îmbunătăţire a funcţionării oraşului în condiţii moderne, ce începuse timid în primele decenii ale secolului XIX, a continuat în a doua jumătate a veacului, cu efortul depus de Primărie pentru realizarea alinierii străzilor, a unui prospect adaptat importanţei lor, asociat cu tăierea unor noi drumuri sau reorientări parţiale a celor existente. Asemenea modificări se produc şi în zona străzii Mântuleasa[5]. Anterior anului 1871 se deschidea un drum nou pe latura de est a străzii, la nord de parcela Bisericii Mântuleasa. Stradela Mântuleasa avea rolul

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

de a face legătura cu strada Sf. Ştefan. Tot la nord şi relativ paralelă cu stradela Mântuleasa, se prelungeşte strada Plantelor. Aceasta era continuată, ca traseu, spre vest de strada Negustori de asemeni un traseu prelungit prin înglobarea părţii de est a străzii Cernica. Modificarea era astfel relatată de Serviciul Tehnic al Primăriei în analiza unei cereri din 1888 prin care se solicita aprobarea unei intervenţii[*5]: *„casele despre str. Mântuleasa sunt puse pe aliniere, despre str. Negustori...sunt supuse retragerii...* [Casa] *este nou construită după vechiul plan al străzii Mântuleasa când nu se proiectase prelungirea străzii Negustori...*Strada Cernica rămânea un traseu minor între Calea Moşilor şi strada Negustori. A urmat în anii 1880 aprobarea noul

Planul Göbl, 1898, străzile zonei după tăierea Bd. Carol

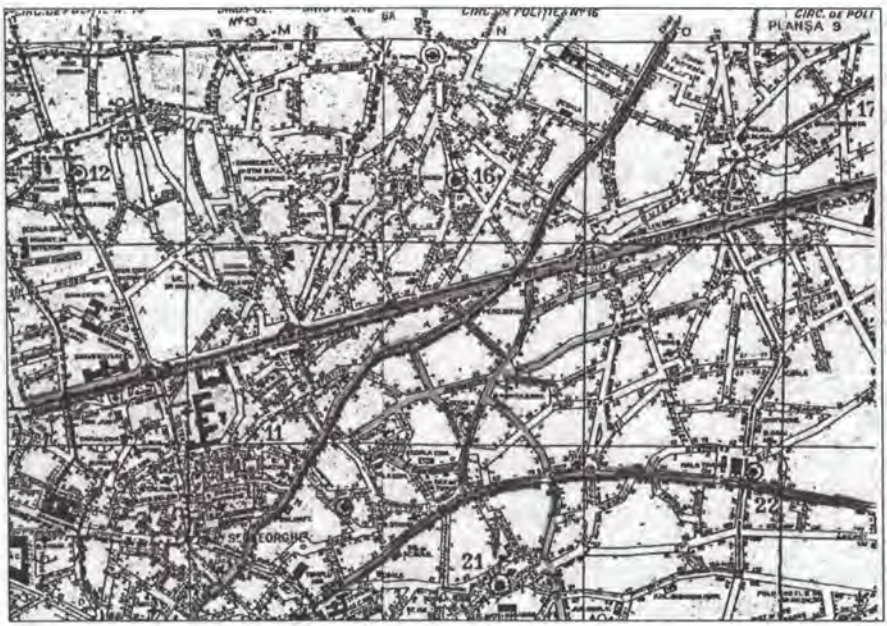
plan de aliniere al străzii studiate: *Minister*[ul] *..face cunoscut că planul străzii Mântuleasa s-a aprobat, aşa cum a fost proiectat de Serviciul Planului,prin Jurnalul nr.282...*"[*6]. Modelarea urbanistică a stabilit lăţimea uniformă a străzii 18 m şi a delimitat o piaţetă la întâlnirea străzilor: Mântuleasa-Plantelor-Vântului-Negustori şi stradela Mântuleasa, oferind o vizibilitate mai bună către punctul central al microzonei, Biserica Mântuleasa.

Următorul eveniment urbanistic major ce a influenţat şi dezvoltarea zonei s-a petrecut între anii 1890-1895 când s-a realizat prelungirea axei vest-est în direcţia est prin tăierea Bulevardului Carol continuat de bulevardele Ferdinand şi Orientului/ Pache Protopopescu. Prelungirea deja constituitelor bulevarde Bd. Elisabeta-Bd. Academiei cu o arteră de aceeaşi importanţă,intervenţie majoră în situl construit al oraşului Bucureşti, a determinat şi modificări ale tramei stradale a zonei prin care

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

trece noua arteră. Urmarea directă a fost ruperea continuităţii traseului unor străzi de pe axa sud-nord: str.Scaune, str.Polonă, str. Teilor, str.Armenească, de asemeni a traseului major Calea Moşilor. În apropierea străzii Mântuleasa drumul ce va suporta impactul a fost strada Vântului la care porţiunea de nord a traseului istoric dispare fiind înglobată bulevardului iar strada pierde legătura cu Calea Moşilor, oprindu-se acum la întâlnirea cu bulevardul Carol.

În perioada respectivă s-a modificat radical şi direcţia numerotării parcelelor pe strada Mântuleasa. După anul 1894, s-a hotărât a se începe numerotarea loturilor pornind de la Calea Călăraşilor către nord. Ca urmare, conform regulii nescrise

Planul Pântea, 1923 – Noul traseu **al străzii Mântuleasa**

dar respectate, pe latura dreaptă - latura de est parcelele purtau numere cu soţ, iar pe latura stângă - latura de vest, parcelele purtau numerele fără soţ. Numerotarea respectivă pe direcţia sud-nord s-a păstrat până în prezent.

Se produce, tot în acele vremuri, modificarea parţială a modului de ocupare a parcelele de pe laturile străzii Mântuleasa. Asemeni zonei imediat vecine a străzilor cu funcţiune rezidenţială, loturile au fost ocupate intensiv ajungând în majoritate să aibă construcţii pe cca 60-70% din suprafaţa. Totuşi se mai păstrează şi parcele neconstruite. Se schimbă şi unele caracteristici ale clădirilor construite, apărând noi programe de arhitectură.

Zona rămâne o preocupare constantă a autorităţilor oraşului, şi în prima jumătate a secolului XX. A continuat îmbunătăţirea tramei stradale prin modificarea unor trasee, sau completarea ei prin tăierea fundăturilor/aleilor care ofereau accesul

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

către planul doi al terenurilor şi ca urmare au permis mai bune parcelări.

Strada Mântuleasa, asemeni altora din zonă, va fi direct afectată de intervenţii ce urmăreau creşterea importanţei sale şi păstrarea rolului de traseu de legătură între străzi de primă importanţă ale Bucureştilor. Astfel la începutul deceniului 2 i s-a modificat parţial traseul. Strada Mântuleasa pleacă acum tot de la Calea Călăraşilor, pe direcţia sud/vest-nord/est, dar la întâlnirea cu strada Vântului continuă să se desfăşoare în direcţia nord-est preluând traseul acestei străzi. Practic strada Vântului dispare. Deci, conform noului traseu, strada Mântuleasa îşi menţinea orientarea iniţială, adică sud/vest-nord/est şi nu mai cotea către nord-vest. Strada se termina când întâlnea Bulevardul Carol I.

Pe latura de vest de la strada Mântuleasa porneau străzile: str. Sborului, str. Paleologu (fostă Zânelor), str. Negustori, str. Pictor Şt. Luchian (strada este fostul traseu de nord al străzii Mântuleasa până în Calea Moşilor). Pe latura de est de la strada Mântuleasa plecau străzile: o stradelă ce o lega de strada Popa Soare, str. Romulus, str. Pictor Romano (fostă stradela Mântuleasa), str.Plantelor, str.Dumitru Racoviţă (fostă strada Furiilor). Strada Mântuleasa pierde legătura directă cu Calea Moşilor. În aceeaşi perioadă, piaţeta urbană de la întâlnirea străzilor: str.Mântuleasa - str.Pictor Romano – str.Plantelor – str.Şt. Luchian – str.Negustori, a fost mobilată cu un scuar.

De-a lungul noului traseu de nord al străzii, în perioada 1922-aproximativ 1939 s-a tăiat un drum nou -aleea Mântuleasa-. Terenul, parcelarea Mântuleasa, era situat pe latura de est a străzii şi se întindea până în strada Plantelor. Aparţinuse în secolul XIX dr.Şuţu, fiind în continuarea parcelei ocupate de Sanatoriul de boli nervoase a doctorului, din strada Plantelor. În deceniul 2 al secolului XX proprietarul din epocă, Societatea Inginerilor Asociaţi (SIA), solicita primăriei *" a aproba parcelarea acestui teren deschizându-se o alee de 8m. lăţime din strada Mântuleasa spre fundul terenului cu un rond şi o piaţetă pt. înlesnirea circulaţiei... "*[7]

Conform cerinţelor impuse de primărie, SIA a depus în 1922 planul ce conţinea: modul de parcelare a terenului şi prevedea tăierea unei alei de acces, terminată cu o piaţetă pentru circulaţie. Soluţia a fost discutată în mai multe şedinţe ale Comisiei Tehnice. Prima concluzie: *"comisia...având în vedere planul decretat al cartierului... şi situaţia imobilului a fost de părere că se poate aproba...cu condiţia să se închidă cu porţi aleea şi a se executa pe această alee construcţii separate de grădini cât mai mari."* Ulterior soluţia a fost respinsă din diferite motive. Totuşi în teren s-a aplicat varianta din 1922 dar fără a pune porţile ce ar fi trebuit să închidă parcelarea.

Seria finală de intervenţii este aceea din ultimele decenii ale secolului XX, începutul secolului XXI. Atunci nu au intervenit modificări urbanistice majore dar s-a adoptat un alt mod de ocupare al loturilor prin schimbarea raportului între construit şi terenul neconstruit, adică spaţiul rezervat pentru curte/grădină, în favoarea primului. De altfel, grădinile aproape au dispărut iar curtea s-a micşorat drastic. Mai mult, au apărut şi clădirile tip bloc de locuinţe care ocupă integral parcela, obturează spaţiul şi prin amploarea lor, ce nu ţine cont de lăţimea străzii, anulează gradul de însorire al vecinătăţilor.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Strada Mântuleasa este un drum istoric care şi-a păstrat traseul constituit la începutul secolului XIX. Aprecierea are motivaţie întrucât modificarea parţială a traseului din secolul XX nu a fost decât un schimb de denumiri între trasee cu aceeaşi vechime. A urmat îmbunătăţirea alinierii şi înfrumuseţarea străzii datorită fondului construit ridicat la sfârşitul secolului XIX şi în secolul XX, elemente ce parţial au fost afectate de intervenţiile brutale din ultimele decenii.

II. Construcţii –arhitectură şi urbanism-

Zona străzii Mântuleasa a fost de la începuturi predominant rezidenţială, casele parter fiind amplasate în mod variat pe parcele, fără a exista un model repetitiv.

După marele incendiu din 1847 care s-a întins până la mahalaua şi biserica Udricanilor, biserica Sf. Vineri şi bisericile Lucaci şi Sf. Ştefan, fiind distruse cca 2000 de clădiri din Vopseaua de Roşu şi de Negru, Bucureştii au fost împărţiţi în Ocoalele I, II şi III dispuse concentric plecând din centru către margine, prin întâiul Regulament de Alinieri şi Construcţie emis de primăria oraşului. Se impuneau astfel reguli de construire ce, urmărind realizarea unei protecţii faţă de incendii, determinau un mod de construire al clădirilor noi de calitate superioară, indiferent de funcţiunea lor. Conform acestor dispoziţii Strada Mântuleasa se încadra Ocolului II în care toate construcţiile -cele principale şi anexele- trebuiau a se realiza din cărămidă şi cu acoperiş de metal.

În a doua jumătate a secolului XIX, se pot stabili în evoluţia arhitectural-urbanistică a fondului construit din respectivul teritoriu, două etape, asemănătoare celor ce se petrec în zone similare ale Bucureştilor. Prima etapă aparţine deceniilor 6 şi 7 când dominante erau clădirile parter, -case de locuit-, amplasate fie pe limita lotului, cu latura îngustă la stradă şi faţada principală cu intrarea în curte, fie uneori dispuse în centrul lotului. Zona continuă a rămâne eminamente rezidenţială, parcelele neconstruite fiind o excepţie. Următoarea etapă s-a petrecut ulterior anului 1875, când o parte din fondul construit existent începe a fi înlocuit dar păstrându-se funcţiunea. Clădirile care se construiesc acum erau aşezate respectând alinierea nouă a străzii, aveau subsol parţial locuibil şi parter înalt dar se construiesc frecvent case cu subsol, parter şi etaj. Amplasarea continuă a fi pe limita de lot către stradă dar primăria solicită, conform prevederilor regulamentare, raportarea acesteia la noua aliniere a străzii. Aceasta impune uneori fie retrageri, fie înaintări faţă de vechile amplasamente. Se adaugă noul tip de locuinţă, vila, care este retrasă faţă de limita către drum a parcelei, deobicei fiind dispusă în centrul lotului şi cu faţada la stradă.

În acele timpuri se dezvoltă şi un nou program de arhitectură, cel al clădirilor pentru şcoli. Mahalaua Mântuleasa avea o tradiţie legată de această funcţiune publică de interes major. Ctitoria Aşezămintelor Brâncoveneşti, încă din toamna anului 1859, deschidea în Bucureşti patru şcoli gratuite pentru fete, *şcoli aşezate în mahalalele Gorgan, Mântuleasa, Pitar Moşi şi Sf. Ecaterina*[8]. În anul 1865, era votată Legea Învăţământului, prin care învăţământul primar devine obligatoriu, comunele urmând

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

a înființa școlile necesare. În București au fost deschise școli comunale de băieți, de fete și mixte, în cele 5 culori, pentru funcționarea lor, în prima etapă, închiriindu-se clădiri particulare. În 1875, anticipând voința instituțiilor centrale, primăria Bucureștilor, primar fiind generalul Ion Manu (04.10.1873-11.14.1877), și-a afirmat în mod concret interesul pentru starea învățământului primar. O primă acțiune a fost elaborarea unui proiect de lege ce autoriza comuna să construiască localuri de școli comunale în București: *"Primăria elaborând...Consiliul Comunal în ședința sa extraordinară de la 15 nov.*[1875]*...aprobă un proiect de lege pentru construcțiunea a 30 locale de școale primare din care 15 pentru băieți și 15 pentru fete, după un plan tip...Consiliul...a chibzuit a se supune Ministerului spre a fi transformat în lege prin corpurile legiutoare. Primar...* generalul Ion Manu *"*[9]

Pe baza acestei hotărâri, deja în decembrie 1875, s-a anunțat licitația din 16 martie 1876 pentru construirea școlii din Piața Clemenței [azi strada C.A.Rosetti], suburbia Boteanu, Sect. I Galben. În aprilie era ales antreprenorului, iar în 21 mai 1876, cu mare fast *„se pune temelia celui dintâi local pentru învățământul primar în capitală.."*[10] pentru ca numai după un an:*„Duminică 1 Mai* [1877]*...s-a decis de Primărie a se face solemnitatea inaugurării noului local de școală ce s-a construit de comună pe Piața Clemenței"*[11], local ce cuprindea o școală de băieți și o școală de fete.

În 1876, hotărârea Primăriei București devenise act normativ general, fiind votată: *„Legea pentru edificarea localelor de școale primare rurale și urbane"*[12]. Ministrul Instrucțiunii Publice, Gheorghe Chițu, în *„Expunerea de motive"* sublinia: *„școala însemnează, astăzi libertate, industrie, comerț, avuție, glorie... Pentru a avea școale ...trebuie...a avea: Locale bune, convenabile, construite după toate cerințele igienice și didactice...".* Legea prevedea: *Construcția localelor necesare școalelor primare urbane de băieți și de fete este în sarcina consiliilor comunale urbane.... Fiecare comună urbană va rezerva...ca fond școlar de construcțiuni,... a zecea parte din venitul sau bugetul său anual, ... în capul cheltuielilor obligatorii... începând construcțiile de la regiunile cele mai populate ale orașelor."*

Dar intențiile pozitive au fost încetinite de dificultăți financiare. Astfel în 1877 *Revizorul școalelor...din Ilfov...*preciza că în București, numai cinci imobile pentru școli erau în proprietatea comunei: *Școala model de băieți și de fete din Strada Clemenței, Școala model de lângă biserica Silvestru ..., Școala de băieți nr. 3 din Verde, Școala de băieți nr. 2 din Albastru și* ***Școala de băieți nr.2 din Negru***[13]. Anuarul General al României, 1879 indică locul unde se afla, pe teritoriul Culorii de Negru, Școala primară de băieți Nr. II, în strada Mântuleasa nr.26[14].

Școala Mântuleasa[15], între anul 1900 și 1948, când s-a petrecut reforma radicală a învățământului, a purtat numele de *Școala primară de băieți nr.1* din strada Mântuleasa nr.11 (fost nr.26, apoi nr.17). După 1948 denumirea școlii s-a modificat în funcție de diferitele reforme prin care a trecut sistemul de învățământ dar clădirea a păstrat funcțiunea de școală - program de arhitectură pentru care a fost proiectată - până în deceniul 8 al sec. XX.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

În secolul XIX construirea localului Şcolii Mântuleasa a fost precedată, la nivelul oraşului, de un document important - *„Condiţii pentru construcţia unui local de şcoală comunală pentru ambele sexe."* -, elaborat de arhitectul şi inginerul Grigore Cerchez la solicitarea Primăriei Bucureştilor şi votat de Consiliul Comunal în şedinţa sa din 31 mai 1879*[16]. Regulamentul s-a emis cu intenţia de a se preciza în detaliu, de către un profesionist, cerinţele constructive, a se fixa prin antemăsurătoare condiţii financiare, a fi cunoscute anterior licitaţiilor obligaţiile antreprenorilor, ale muncitorilor executanţi şi autoritatea profesională a arhitectului proiectant. Se impunea astfel, de la faza de intenţie, nivelul de foarte bună calitate ce se dorea a fi realizat.

Şcoala Mântuleasa, 1880

Sub semnul noului document în 8 aug.1879 serviciul de resort solicita aprobarea primarului : *„Domnule Primar , Avem onoarea a înainta ..pe lîngă aceasta devizul şi condiţiile pentru construcţia a două localuri* [pentru] *şcoale, una pe maidanul Berzei iar alta pe al Mântulesei, proprietăţi ale comunei, spre a servi la licitaţiune..."*

În anul 1880, a fost construită clădirea impozantă a Şcolii Mântuleasa, prima construcţie şcolară ridicată după intrarea în vigoare a „Condiţiilor": ***"1880 februarie 21** Domnule Primar, Avem onoarea a vă înainta proiectul, devizul şi condiţiile pentru **construirea unei şcoale comunale de ambe sexe pe strada Mântuleasa, Culoarea de Negru...**"*[17].

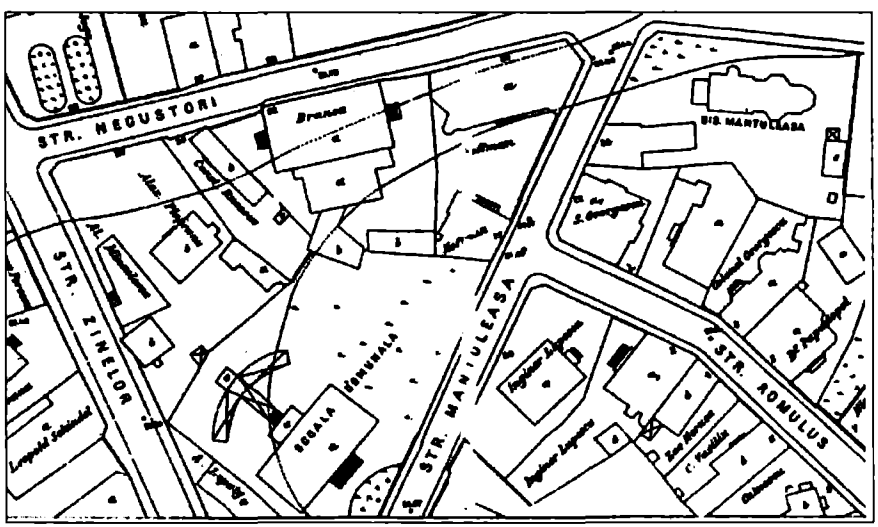
Şcoala Choisy-Mangâru – proiect arh.Golinger. Faţada la str. Negustori şi colţul clădirii

A treia şcoală primară ridicată de Primăria Bucureştilor, avea parter şi etaj, fiind proiectată în stil neoclasic. Era plasată în centrul unui lot aflat pe latura de vest a străzii. Terenul amplu, proprietatea comunei, era situat la întretăierea străzii Mântuleasa cu strada Zânelor (azi strada Paleologu).

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Prezenţa acestui program de arhitectură va fi benefică funcţional dar şi arhitectural deschizând un drum ce a continuat prin construirea în 1894 a localului în care s-a mutat *Pensionul francez pentru fete Choisy-Mangâru*[18]. La solicitarea proprietarei prin cererea[19] din 11 aprilie 1894 Primăria a emis : *„Autorizaţia nr. 89, 1894, luna aprilie, în 30...se autorizâ* D-na *Victoire Hoffman născută Choisy ...a construi din nou, la proprietatea nr. 7 din strada*

Mântuleasa colţ cu str. Negustori nr. 34, secţiunea I, ocolul II, case de locuit de zid masiv, lucrat cu mortar de var şi acoperit cu metal, cu calcan de zid despre vecin...în conformitate cu planurile prezentate şi aprobate....Clădirea nouă se va executa cu faţada pe aliniere atât despre strada Negustori cât şi despre strada Mântuleasa..". S-au achitat taxe pentru 428,83 m^2 construcţie cu 2 caturi.

Planul cadastral 1911 – Şcoala Mântuleasa şi clădirea Şcolii Choisy Mangâru

Amplasată, ca şi Şcoala Mântuleasa, pe latura de vest a străzii, clădirea se afla la nr.17 parcela de colţ, având latura de nord pe strada Negustori nr.34 (astăzi nr.32). Şcoala, conform proiectului conceput de arhitectul Iancu Golinger, era o clădire de formă dreptunghiulară, cu parter şi etaj, amplasată pe limitele parcelei spre cele două străzi respectiv cu latura lungă către strada Negustori şi latura scurtă către strada Mântuleasa. Prin elementele decorative ale faţadelor se înscria stilistic limbajul eclectic, remarcându-se prin eleganţa modenaturii şi rezolvarea simplă, funcţională a partiului.

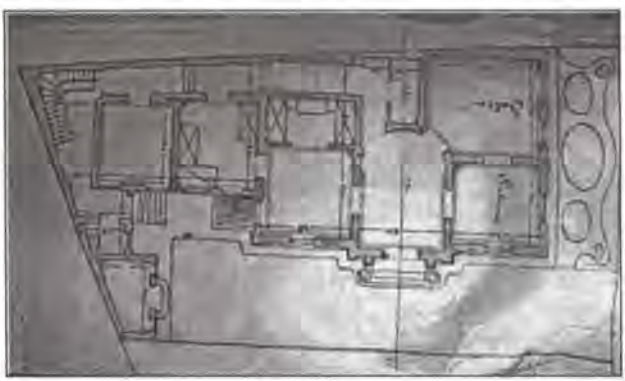
Programul clădirilor cu funcţiune publică a fost însă permanent dominat, în zonă, de cel al clădirilor rezidenţiale. La început strada a fost ocupată de clădiri modeste, din materiale de calitate mai slabă, multe necesizând reparaţii repetate. O dovedesc cererile depuse în ultimele decenii ale veacului XIX, deseori cu referire

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

la aceeaşi clădire. Intervenţiile solicitate se aprobau în raport cu starea casei şi cu situaţia amplasării acesteia faţă de noua aliniere a străzii Mântuleasa. Un caz a fost casa din str. Mântuleasa 12*[20], pentru care proprietarul, domnul Vartha, cere în 1882 avizarea reparaţiilor. Referatul Serviciului Tehnic al Primăriei menţiona: *„Casă... supusă retragerii şi este veche, unele ziduri sunt cam crăpate. Se autoriză...a face mici reparaţii de tencuială şi coloratul casei. Aceste reparaţii se dau provizoriu şi cu condiţia de a nu atinge...zidăria.* A revenit în 1888, când i s-a autorizat : ***„Autorizaţia nr. 117...*** *a repara simplu...casele din faţa străzii supuse retragerii..."*

Identitatea străzii va fi dată însă de clădirile noi construite în ultimele decenii ale secolului XIX - începutul secolului XX.

N.Georgescu solicita Primăriei în 1888*[21] aprobarea pentru a construi pe un *„teren viran"*, proprietatea sa, din strada Mântuleasa nr. 22 colţ cu strada Romulus, o

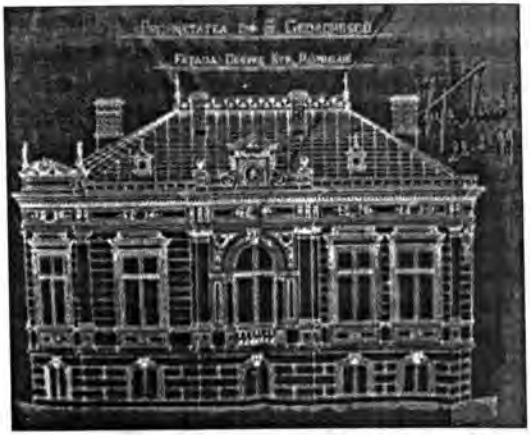
Casa Georgescu , 1888. Proiect -plan şi faţadă

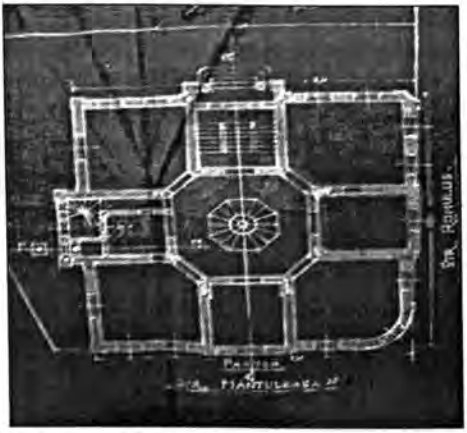
casa parter, retrasă de la stradă. Proiectul, nesemnat de arhitect, prevedea construirea unei clădiri cu o faţadă în limbaj eclectic şi plan tradiţional acestui tip adică având vestibul şi hol central, camerele de reprezentare - saloanele, dispuse la stradă şi camerele cu destinaţie privată, inclusiv dependinţele, către curte.

Serviciul Tehnic, analizând, considera acceptabilă soluţia cu condiţia de a introduce modificarea necesară pentru a corecta ceea ce se considera eroare de proiect: *„a face două felinare* [luminatoare] *pentru iluminatul antreului care, după cum se vede pe plan, nu primeşte lumina de nicăieri"*. S-a emis *„Autorizaţia nr.164"* ce permitea proprietarului...să clădească *„casă cu un etaj (parter) de zid masiv lucrat cu var.."* , cu respectarea condiţiei propuse.

Urmaşul proprietarului, S. Georgescu se adresa Primăriei în 19 decembrie 1898: *„ Domnule Primar, voind ca la primăvară să clădesc la proprietatea mea din str. Mântuleasa nr.22 colţ cu Romulus nr. 1..vă rog...a-mi fixa alinierea pe teren."* *[22] Prima cerere a fost urmată de solicitarea din 5 februarie 1899: *„Vă rog...a dispune să mi se libereze autorizaţia pentru a face o construcţie ... nouă, cum arată planul, la proprietatea mea"*.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

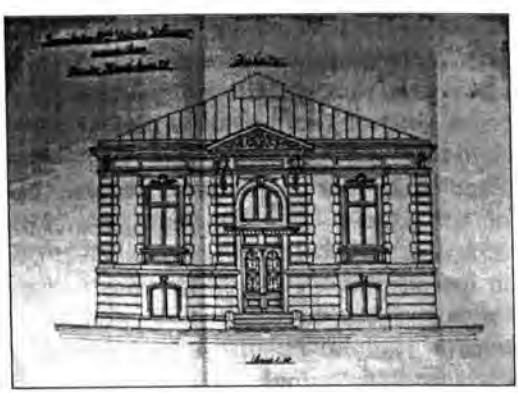

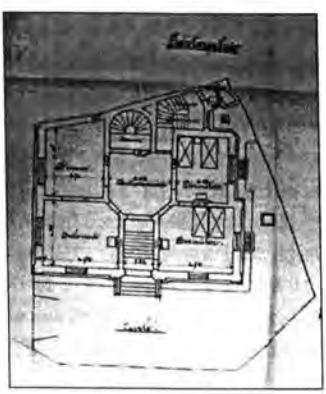

Casa Georgescu , 1888. Proiect -plan şi faţadă

Conform autorizaţiei primite S. Georgescu a ridicat pe parcelă, cea de a doua casă compusă din subsol şi parter înalt, un volum aproape cubic cu patru faţade dintre care două spre stradă, clădirea fiind amplasată la limita parcelei şi la faţa străzilor Mântuleasa şi Romulus, şi două către curte. Faţadele se remarcă prin modenatura bogată în stil eclectic. De asemeni este de subliniat soluţia planimetrică ce valorifică amplasamentul creînd o suită de spaţii dezvoltate în jurul holului central cu luminator.

Urmând evoluţia cronologică a ridicării noilor clădiri pe strada Mântuleasa aflăm în 1893 intenţia doamnei Victoire Hoffmann de a-şi construi casă la nr.20 (apoi nr.17, azi nr.11). Antreprenorul Scolari, ce semna cererea*[23], în numele proprietarei, depunea şi planurile, nesemnate de arhitect. Pe baza lor s-a emis de către Primărie documentul de aprobare: ***Autorizaţia nr.156, Anul 1893, luna mai în 31****...se autorizâ d-na Victoire Hoffman născută Choisy a construi din nou, la proprietatea nr. 20 din strada Mântuleasa, secţiunea I, ocolul II, case, de zid masiv cu subsol, acoperite*

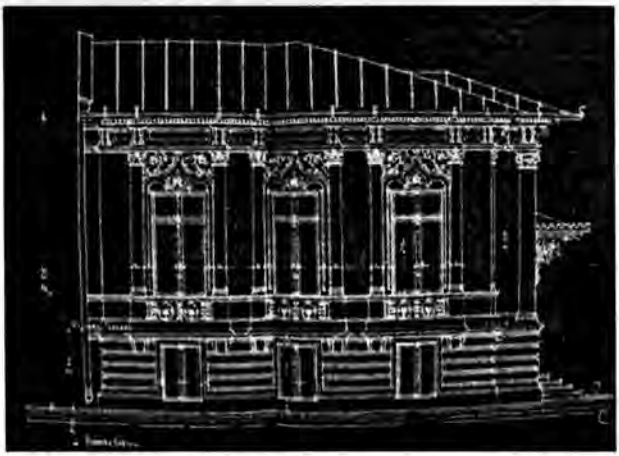

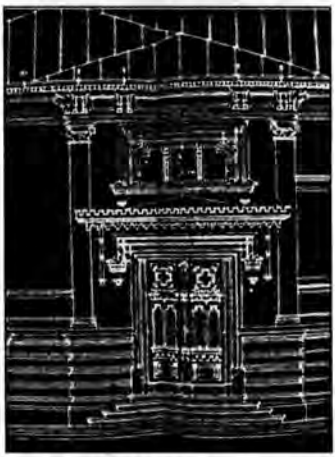
Casa Victoire Hoffman , 1893. Proiect -plan şi faţadă

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

cu metal după planurile prezentate şi pe suprafaţa ce s-a plătit... Clădirea nouă se va executa cu faţada pe aliniere... Se achita taxă pentru 150,00 m² construcţie cu 2 caturi - subsol şi parter înalt. Proiectată de asemeni în stil eclectic, stilul epocii, clădirea era plasată la faţa străzii, cu faţada principală către curte iar la sud calcan către terenul vecin - parcela Şcolii Mântuleasa.

Către sfârşitul de veac arhitecţii şi proprietarii s-au orientat şi către alte expresii stilistice aşa cum a fost cazul casei A. Laurian de la nr.21(azi 15), clădire construită în 1896. Construcţia cu subsol şi parter, conform autorizaţiei*[24], trebuia executată din *„zid cu mortar de var, învelită cu tablă de fier, cu calcan de zid la vecini cf. planurilor prezentate şi aprobate"*. Clădirea principală a fost concepută de arhitectul Servasy în stil neoromânesc varianta Socolescu. La sfârşit de secol XX a fost supraetajată (după cum s-a identificat în teren) dar păstrând modenatura parterului.

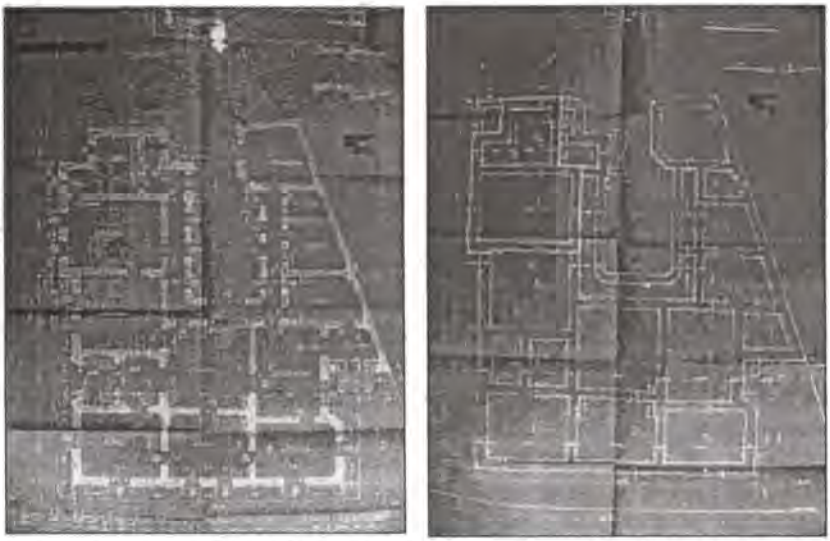
Casa Laurian, 1896. Proiect arh. Servasy - faţada la stradă şi intrarea pe latura spre curte

Stilului neoromânesc în expresia Mincu îi aparţine casa tip vilă Micu Zentler (fostă nr. 8, astăzi la nr.10), construită în locul unei clădiri anterioare, conform proiectului elaborat de arhitectul Cristofi Cerchez. La cerea proprietarului*[25] Primăria prin Serviciul Tehnic a făcut verificările necesare constatând că *„la proprietate este apă şi canal"*, şi după analiza planurilor propuse, arhitectul verificator a opinat: *„Sunt de părere a se da autorizaţie..."*, drept care a fost emisă ***„Autorizaţia nr. 64M 1911, luna Mai, în 16...*** *Se autorizâ D.Micu Zentler a construi la proprietatea nr. 8 din strada Mântuleasa, secţia III, ocolul II, retras din aliniere şi paralel cu ea, un corp cu parter, subsol şi etaj, de zid, acoperit de ţiglă după planul aprobat şi pe suprafaţa ce a plătit...."*. Taxele au fost achitate pentru 84 m² construcţie cu 2 caturi(adică cu parter şi etaj) şi 78,75 m² construcţie cu 3 caturi (deci pivniţă, parter şi etaj). În proiect a fost concepută, conform planului de situaţie, pe o parcelă ce se afla la colţul străzii Mântuleasa cu stradela ce duce la strada Popa Soare, amplasarea unei clădiri retrase faţă de ambele străzi dar mai mult faţă de strada Mântuleasa.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Primăria a impus ca prin amplasare clădirea să fie dispusă paralel şi cu aliniamentul spre stradela care ducea la strada Popa Soare.

Planurile semnate arhitect *„C.Cerchez, 30 april.1911"* indicau următorul partiu: la parter *„vestibul, hall, sufragerie, birou, bucătărie"*şi salonaş iar la etaj *„hall, 3 camere, bae,terasă"*. Cele patru faţade aveau rezolvări diferite în raport cu orientarea şi rolul lor în compoziţia volumului. Faţade principale erau cele numite *„Spre str. Mântuleasa"* şi *„Spre str. Popa Soare"* concepute în stil neoromânesc cu volume jucate, goluri de mărimi şi forme diferite, acoperiş cu pante pronunţate, dispus pe volume. Intrarea principală se afla către str. Mântuleasa fiind marcată printr-o tratare decorativă deosebită. Faţada spre curte era rezolvată simplu fiind continuat parţial numai motivul decorativ de la nivelul cornişei. Ultima faţadă era un

Casa Mangâru,1911. Proiect arh.P.Nicolescu- plan parter şi Planul betonului

calcan, spre vecinul de la est. La controlul ulterior din teren a modului de realizare a noii clădiri s-a precizat: *„s-a conformat autorizaţiei"*, dar s-au adăugat spaţii la mansardă, care se vor taxa.

Aceluiaşi curent se înscria clădirea de la nr.15, ridicată pe o porţiune din parcela Şcolii Mântuleasa. Pe terenul vândut de primărie lui B. Mangâru, noul proprietar şi-a construit în 1911 o casă parter. Arhitectul proiectant Petre Nicolescu a conceput o clădire, *„retrasă din aliniere şi paralelă cu ea"*, în stil neoromânesc de o deosebită expresivitate arhitecturală.[26]

Rezolvarea compoziei, eleganţa modenaturii făceau din casa Mangâru o operă de arhitectură. Se adauga valoarea sa, din punct de vedere al structurii constructive, întrucât arhitectul a prevăzut şi realizat o fundaţie de beton, material puţin folosit în epocă la clădiri de mici dimensiuni ridicate în Bucureşti. A fost demolată după 1994.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

În registrul stilistic neoromânesc s-a construit în anul 1913 la nr. 21 [în prezent nr.15] un corp de clădire, retras de la stradă, înlocuind clădirea secundară existentă. *„18 april.1913...Dorind a construi pe proprietatea mea din strada Mântuleasa nr.21 vă rog...autorizaţia necesară...Voiesc a face un corp de clădire cu subsol, parter, etaj şi mansardă la o mică porţiune din suprafaţa clădită. ...Plan...Ştefan Radu de profesie arhitect...cu domiciliul în str. Mântuleasa nr. 21. Valoarea...aproximativ lei 60.000."*[27] Arhitectul proprietar Ştefan Radu a conceput noua construcţie într-un limbaj ce se încadrează stilului neoromânesc dar simplificat ca repertoriu. Clădirea

Casa Stoianovici, 1901. Proiect arh.Ciobanu-faţada din curte şi faţada la stradă

a fost remodelată ulterior, în 1940, de noul proprietar arhitectul Laurian Radu[28]. Serviciul Tehnic al Primăriei preciza atunci: *„Se cere suprapunerea de etaj peste corpul existent..."* Analiza datelor urbanistice şi constructive ale clădirii, a determinat autorizarea intervenţiei: *„Imobilul la care se face reparaţie este retras 17 m.din alinierea decretată...Porţiunea de clădire unde urmează a se ridica etajul este... zonă construibilă...Imobilul are faţada la o piaţetă...se poate admite suprapunere etajului cerut cu înălţimea de 12m. la cornişă..."*. Modificarea volumului a permis arhitectului proiectant şi intervenţia asupra compoziţiei faţadei. Păstrând registrul stilistic arhitectul L. Radu adoptă o expresie a curentului neoromânesc care pune accent pe modenatură şi volumetrie.

Evoluţia arhitecturală a fondului construit în lungul străzii Mântuleasa în primele decenii ale veacului XX continuă să adauge, pe lângă casele în stil neoromânesc, alte clădiri în stil eclectic păstrând funcţiunea de locuinţe unifamiliale.

La nr.23[azi 17], în anul 1901, s-a ridicat casa Stoianovici conform cu: ***„Autorizaţia nr. 2, 1901, martie în 8"***[29] ce prevedea *„Se autorizâ ...a construi din nou la proprietatea nr.23, din strada Mântuleasa, secţ. II, ocol II, clădire de zid lucrată cu var şi învelită cu fier conform regulamentului şi planurilor prezentate... Lucrarea va începe după 15 martie viitor...cu faţada pe aliniere..."*. Au fost achitate taxe pentru 162,40 m² construcţie cu 1 cat. Clădirea parter cu o intrare impunătoare pe latura de vest, către curte, era expresia unui eclectism monumental, conform concepţiei proiectului realizat de arhitectul Arsenie Ciobanu.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Puţin mai la sud, pe parcela nr. 14, pentru Victor Miclescu[*30], a fost ridicată o vilă conform proiectului conceput de arhitectul Jos. Schifleers. Conform concepţiei proiectantului şi cerinţelor proprietarului clădirea urma să aibă trei nivele -subsol, parter şi etaj-. Autorizaţia emisă de primărie preciza: *„La faţă va face împrejmuire de fier pe soclu de piatră aşezând-o pe alinierea existentă care corespunde cu alinierea stradei. Clădirea va fi cu subsol, parter şi etaj iar mansarda ce se va construi după cum este în plan...nu va fi locuibilă...*[pt.că aşa s-a plătit taxa].

Arhitectul Schifleers, cunoscător al gustului epocii, aşa cum o dovedesc lucrările sale, a adoptat limbajul stilului eclectic, folosit însă cu sobrietate, proiectând o locuinţă de lux, amplasată în centrul terenului, retrasă de la stradă dar cu faţada către aceasta. Dominantă era traveea centrală în corpul căreia la parter se afla intrarea iar la etaj balconul mare susţinut de console bogat decorate. Traveea se încheia cu o cupolă ce marca centrul de interes al volumului (astăzi element anulat).

Casa Miclescu, 1907. Proiect arh. Schifleers-faţada, detalii intrare

O intervenţie semnificativă în peisajul arhitectural al străzii a fost realizată de Societatea „Imobiliara", în anul 1908. Fiind proprietara unei parcele de mai mare întindere, pe strada Mântuleasa colţ cu str.Vântului, parcelă ce purta în epocă numerele 14 - 18 (azi str.Şt.Luchian 17 şi str.Mântuleasa 21-25), a construit un ansamblu format din 4 corpuri de clădire cu subsol şi parter[*31]. Noile clădiri au fost ridicate conform aprobării emise de Primărie, adică: *„**Autorizaţia nr. 161, 1908, iunie 9** ...se autorizã la proprietatea Societăţii Imobiliara...a construi.. case de locuit parter şi la dependinţe etaj...*, respectiv, conform taxelor achitate, clădiri ce însumau 751,30 m^2 construcţie cu 1 cat şi 107,20m^{*2} construcţie cu 2 caturi.

Arhitectul proiectant A.Stănescu, a conceput cele 4 case cu faţade în limbaj eclectic simplu, dar unitar. Diferenţele au intervenit la rezolvarea partiului şi la modul de amplasare pe parcelă. Astfel clădirile au fost grupate în mod diferenţiat adaptat formei şi mai ales locului în care se află amplasamentul şi raportului său cu cele două străzi ce constituiau limita de sud şi est a terenului. Parcela mare a fost divizată în 2

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

loturi. Pe lotul de colţ au fost aşezate două case cuplate la calcan, ceea ce a permis dispunerea intrării pe laturile opuse şi realizarea unei faţade mai ample către strada Vântului (azi str. Mântuleasa), faţadă aparent unitară deşi ea aparţine celor două clădiri. Următoarea grupă formată de asemeni din două case a permis amplasarea lor faţă în faţă, faţadele gemene fiind dispuse către curtea comună.

În perioada interbelică, acestui fond construit valoros prin expresivitatea arhitecturală şi varietate stilistică, i s-a adăugat în 1936, la nr. 12, şi categoria bloc-haus cu parter, 4 etaje şi 1 etaj-atic în stilul modern al perioadei, arhitecţi Aurel Focşăneanu şi Em. Viţeanu, o clădire considerată reprezentativă pentru epoca în care a fost ridicată.*[32] Aceluiaşi stil îi aparţinea şi proiectul clădirii prevăzute a fi construite pe parcela situată pe strada Mântuleasa colţ cu strada Sborului. Proprietarul terenului, Gustav Lewinski, în octombrie 1933 solicita aprobarea Primăriei Sectorului II Negru precizând: *„Construcţiile ce voiesc a face sunt: pivniţă, parter, cinci etaje*

Casele din strada Mântuleasa colţ cu strada Vântului, 1908. Proiectul faţadelor

şi pod, cf. planurilor anexate...plan...întocmit şi semnat de dl. Marcel Maller de profesie arhitect...Valoarea construcţiei lei 3.000.000. Urma a plăti taxe pentru 374 m^2 construcţie cu 7 caturi*[33]. Discuţiile purtate pe tema proiectului care încălca unele prevederi din Regulamentul de Construcţie pe atunci în vigoare afectând şi buna convieţuire cu vecinii au dus la acordarea unei autorizaţii cu limitări şi în consecinţă au determinat schimbarea soluţiei iniţiale a faţadei dar cu păstrarea amprentei stilistice – arhitectura modernă interbelică.

În a doua jumătate a secolului XX clădirile vechi, istorice, în majoritate devenite proprietate de stat, au fost lăsate fără întreţinerea necesară ceea ce le-a degradat permanent. Pe terenurile libere sau eliberate în mod forţat s-au clădit plombe – blocuri de locuinţe parter şi 6 etaje, străine şi agresive faţă de zonă, din punct de vedere arhitectural-urbanistic. Situaţia negativă s-a perpetuat după 1990, în special prin lipsa de clarificare a statutului juridic al parcelelor şi clădirilor, inclusiv a celor ce reprezentau proprietatea primăriilor.

Strada Mântuleasa şi-a păstrat funcţiunea – stradă rezidenţială cu singurele clădiri publice: biserica şi şcoala (azi demolată). Clădirile construite la sfârşitul

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

secolului XIX şi prima parte a secolului XX prin expresia arhitecturală, amplasare şi raporturi urbanistice constituie o dovadă a modului profesionist de abordare a problemelor Bucureştilor întrucât arhitecţii ce le-au conceput şi serviciul de specialitate al Primăriei care a emis autorizaţiile, au ţinut cont de menţinerea unei relaţii armonice între noile volume care populau spaţiul şi restul construcţiilor existente, prin aceasta strada căpătând valoarea unui ansamblu rezidenţial specific perioadei menţionate.

Intervenţiile petrecute în a doua jumătate a secolului XX şi începutul secolului XXI, în majoritate, au ignorat tocmai valoarea vecinătăţilor şi armonia arhitectural – urbanistică a străzii, afectându-i calitatea de ansamblu acordată prin clasarea străzii Mântuleasa în Lista Monumentelor Istorice – Bucureşti*34.

SUMMARY

By its history and architectural evolution, the Mantuleasa Street can be considered a paradigm for the evolution of a residential area of Bucharest, inhabited by the middle class. The paper presents the stages in this evolution. The street preserved a residential function, with only two public buildings - the church (still standing today) and the school (demolished). Unfortunately, the interventions that occured during the 20th century and the begining of the 21st have most frequently ignored the value of the neighbourhoods and the architectural harmony of the street.

BIBLIOGRAFIE

Arhivele Naţionale. Direcţia Municipiului Bucureşti. Fond PMB-Tehnic 1880-1910 Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti. Fond PMB şi *II Negru 1913-1948 Bucureşti. Anii 1920-1940. Între avangardă şi modernism* Bucureşti, „Simetria", 1994

Îndrumător în arhivele statului. Municipiul Bucureşti Vol. II, *Îndrumătoare arhivistice* 18,...*fonduri şcolare deţinute de filială*.Bucureşti, 1984 pg.78

LASCU Nicolae *Legislaţie şi dezvoltare urbană. Bucureşti 1831-1952.* Bucureşti, Teză de doctorat. Institutul de arhitectură „I.Mincu", 1997

MUCENIC Cezara *Bucureşti.Un veac de arhitectură civilă. Secolul XIX*. Bucureşti, Ed. Silex, 1997

NOTE

*1 Cererea de autorizare depusă la Primărie, menţiona: *„a-mi da cuvenita permisiune de a repara Biserica Mântuleasa făcând turlă din nou.*[semnat] *Epitrop* ss.indescifr. ; *Autorizaţia nr. 115...se autorizează...Epitropia bisericii Mântuleasa ...a repara radical...biserica făcându-i zidărie şi tencuieli şi orice reparaţii de întreţinere de care ar avea necesitate...* (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 29/1888 fl.3,22)

*2 Despre vechile clădiri adiacente bisericii există menţiuni în cererea din 1889 prin care se solicita aprobarea pentru repararea chiliilor din curte. Lucrarea s-a autorizat pentru clădiri *„...a căror faţă*

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

este supusă retragerii" deci la o intervenţie majoră epitropia era obligată a retrage clădirile pe noul aliniament al străzii. S-a emis *„Autorizaţia nr. 166"* prin care se aproba *„...a construi din nou ...case de locuit cu prăvălie de zid masiv lucrate cu mortar de var acoperite cu metal şi calcan despre vecin cu... faţada minimum de 4,50m....Clădirea nouă se execută la faţa stradei...* (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 38/1889 fl. 124, 150).

3 Preotul paroh N. Marinescu depunea la 14 dec. 1927 cererea de aprobare a noii clădiri însoţită de:"... *planurile de efectuare a casei parohiale a bisericii Mântuleasa:planul fundaţiei, planul de situaţie, planul parterului, planul etajului, planul clădirei în secţiune, planul faţadei*[cerând] *..să mi se fixeze punctele pe teren şi ...distanţa dintre clădire şi biserică. ..."* Serviciul Tehnic preciza în aceeaşi zi: *„... cf. planului de situaţie ...poziţia de amplasament a clădirii casei parohiale proiectate este cea mai convenabilă...pt. estetica clădirii ca şi pt. a bisericii, să fie aşezată în faţă. Din punct de vedere al degajării bisericii ...distanţa de 6,20m. între punctele cele mai apropiate...este suficientă... condiţia de distanţă minimă cerută prin lege nu poate fi satisfăcută locul ne permiţând aceasta... [27 I 928 Distanţa minimă admisă este de 15,00m(art.32), cap.V. Regulamentul nou de construcţii şi alinieri...].*8.febr.928 *Delegaţia Permanentă* [afirmă] *...ţinând seama că principala faţadă este în Piaţa Plantelor, aprobă construirea casei parohiale cf.planurilor prezentate şi cu îndatorirea de a retrage construcţia între 4-5m. de stradă, astfel ca construcţia vecină să fie cât mai mult descoperită. Primăria Sect. II Negru. Proces Verbal nr. 192...Delegaţia permanentă ..în şedinţa de la 8 febr. 1928... în cercetare cererea nr.38 a Consiliului Parohial al bisericii Mântuleasa ...şi planurile...Ţinând seama de siuaţia. generală la faţa locului, având în vedere că faţada principală a proprietăţii acestei biserici este situată către piaţa Plantelor şi că deci biserica prezintă suficientă degajare...aprobă construcţia casei parohiale cf. planurilor... Autorizaţia Nr. 36 M , 1928, mart. 10 se autorizează Consiliul Parohial al bisericii Mântuleasa, str. Mântuleasa, Sect. II, Oc. I,...a construi din nou... retras din alinierea decretată, un corp de clădire cu o parte pivniţă, restul parter şi etaj, din zid masiv conform planurilor... Controlul Autorizaţiei ...17 april. 1934...lucrarea s-a executat. S-a constatat o înprejmuire executata fără autorizaţie în lungime de 75,20 ml pt. care s-au calculat taxe....*(Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti, Fond II Negru, dos.6188/1928).

*4 Proces Verbal de la *„*Comisia de inventariere, Primăria II Negru, 24 iul 1942:... nr.20 str. Mântuleasa, proprietatea Bisericii Mântuleasa...Teren cu construcţie...Biserica ... nu posedă acte de proprietate... Vecini: la Răsărit: proprietatea Heinrich Bessler;la Miază-zi: proprietăţile -G. Ionescu Siseşti, Cezar Dimopol, G-ral Dimitriu şi David Esckenazy-; la Apus: strada Mântuleasa; la nord: strada Pictor Romano"* (Arh.Primăriei Municipiului Bucureşti, Fond II Negru, dos. 324/1941)

*5 Prelungirea traseului străzii Negustori şi probabil alinierea a fost confirmată de menţionarea sa pe planurile oraşului şi în dosarul de autorizare a casei Ioan Avram din strada Mântuleasa nr.7 colţ cu strada Negustori (cf. Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos.29/1888 Fl. 99).

*6 Aprobarea planului nou de aliniere al străzii Mântuleasa lipseşte din documentele arhivei primăriei, dar a fost citată în dosarele unor aprobări emise (cf. Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 68/1893 fl. 52 şi dos. 29/1888 Fl. 228 : *„strada Mântuleasa, plan nou, aprobat...cf. planurilor de aliniere"*).

*7 Planul de parcelare al Societăţii Inginerilor Asociaţi (S.I.A.Soc. Anonimă/str. Edgar Quinet nr. 4) dintre stradele Plantelor şi Vântului(Cartierul Mântuleasa) Analizând solicitarea s-a emis :*Avizul Comisiei tehnice speciale de la 25 oct. 1922 ...În privinţa petiţiei ...prin care SIA înaintează planurile de parcelare a terenului din strada Vânului şi Plantelor, comisia...având în vedere planul decretat al cartierului...şi situaţia imobilului a fost de părere că se poate aproba...cu condiţia să se închidă cu porţi aleea şi a se executa pe această alee construcţii separate de grădini cât mai mari. Avizul Comisiei tehnice comunale de la 7 dec.1922 ... a fost de părere că înainte de a se pronunţa ...să se ceară ...să prezinte un plan de situaţie cu amplasarea construcţiilor viitoare...cu specificarea suprafeţelor*

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

grădinilor... Avizul Comisiei tehnice de la 27iunie 1923...având în vedere avizele anteriore...şi că ...societatea a vândut o parte din imobil, astfel că nu mai poate deschide o stradă cu acces la ambele capete la căile publice existente...se respinge cererea şi a se obliga să execute mai întâi la faţa stradei Mântuleasa fostă Vântului o clădire pe alinierea decretată şi pe toată faţada imobilului, lăsând un gang cu adâncime minimă de 8m. pt. deservirea în interior...Nu va putea construi în interior până ce nu execută clădirea de la stradă. (Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti, Fond PMB, dos. 387/1922 PMB)

*8 *"Dâmboviţa",nr.8 din 11 nov.1859,p.32* Apud: Berindei,Dan.*Oraşul Bucureşti, capitală a Ţării Româneşti 1459-1862*,Bucureşti, 1963,p.228

*9 *„Proiect de lege pentru construcţia a 30 locale de şcoale"* (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, Dos. 4/1875, fl.1)

*10 Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, Dos. 4/1875, fl.23

*11 Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, Dos. 5/1875, fl.102

*12 *Proiectul de lege pentru edificarea localelor de Şcoale primare rurale şi urbane* (Arhivele Naţionale. Fond Ministerul Culteltelor şi Instrucţiunii Publice, dos. 389/1876 fl.4)

*13 Arhivele Naţionale. Fond Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice, dos. 41/1877, fl. 94

*14 La adresa indicată de Anuarul 1879, se afla imobilul proprietatea comunei dar clădirea în care funcţiona şcoala era casa veche existentă pe respectiva parcelă. Clădirea special construită pt. şcoală s-a ridicat ulterior.

*15 Numerotarea şcolilor în Bucureşti s-a făcut iniţial pe culori. Ea se va schimba pe baza unor criterii necunoscute. În Anuarul României şi Anuarul Bucureştilor se menţiona: 1879 *Şcoli primare-Culoarea de Negru, băieţi, Nr. II strada Mântuleasa nr. 26* ; 1888-89 *Directorii şcoalelor publice de băieţi: Şcoala de Negru* [nr.] *1. M.C.Florenţiu, Mântuleasa 26.* Din 1892 şcolile oraşului au fost numerotate pe cele două categorii - şcoli de băieţi şi şcoli de fete- în continuare, indiferent de sector. Astfel: 1892-93 *Şcoalele publice primare de băieţi şi directorii lor : Constantinescu D. director la Şcoala nr. 2 Mântuleasa 11*; 1895 *Şcoalele publice primare de băieţi şi directorii lor: Constantinescu D. Şcoala nr. 2 „Ioniţă Popp" Mântuleasa 26.* Din 1900 Şcoala primară de băieţi din strada Mântuleasa va fi permanent şcoala de băieţi nr.1: 1923 *Şcoala nr. 1, str. Mântuleasa 11* [„Planul şi Ghidul oraşului Bucureşti" de M.G. Pântea,1923]; 1934 *Şcoala primară nr. 1"Ioanita Pop" , str. Mântuleasa 17* [„Bucureşti.Ghid oficial",1834]; 1950 *„Şcoala Elementară de băieţi nr. 1 Mântuleasa 7* [„Lista Abonaţilor telefonici Bucureşti [LAT], 1950]; 1954 *Şcoala de băieţi nr. 1 Mântuleasa 7* [LAT, Bucureşti, 1954] ; 1958 *Şcoala elementară de 7 ani mixtă Nr.71 str. Mântuleasa 7* [LAT] Bucureşti, 1958] ; 1965 *Şcoala generală de 8 ani Nr.71 str. Mântuleasa 7* În :[LAT] Bucureşti, 1965]. Data la care localul istoric al şcolii este abandonat , deocamdată este necunoscută. În 1996 sediul ASIROM str. Mântuleasa 7.

*16 *„Condiţii pt. construcţia unui local de şcoală comunală pt. ambele sexe.* [regulamentul propus de arh. Gr.Cerchez prevedea]: *... Întreprinzătorul se obligă a executa construcţia localului de şcoală ... în următoarele condiţii; Locul unde se va aşeza...se va fixa de Primărie... ;Toate deschiderile precum uşi, ferestre se vor bolti....Zidăria se va executa cu cărămidă de maşină, bine arsă...la zidărie se va pune un strat de ciment la toţi pereţii...care va face un rost impermeabil...;Varul va fi gras,de Târgovişte...;Ciment va fi de Portland...veritabil...; Mortarul de var... se va compune de o parte var bine stins, două nisip şi cu apă strict necesară...; Mortarul de ciment...;Tencuielile vor fi făcute regulat, ornamentele şi cornişele vor fi drepte şi exact modelelor; ... Tencuiala externă se va executa cu var negru de Prahova,...;Lucrările de lemnărie...lemnăria de bună calitate...îmbinarea lor se va face cf. Regulilor de construcţie...; Învelitoarea cu tablă de zinc* [cu creion tăiat şi trecut] *din ţigle bine arse...; Toate uşile, ferestrele, tocurile, treptele de scară vor fi din stejar uscat... Orice detaliu necesar se va cere arhitectului cel puţin cu 3 zile înainte; Întreprinzătorul este obligat a avea la punctul lucrării copii fidele după planuri...; Lucrătorii întrebuinţaţi vor trebui să cunoască meşteşugul lor. Arhitectul este în drept a îndepărta pe cei incapabili... Întreprinzătorul este dator a întreţine toată construcţia pe*

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

termen de un an de la data recepţiei provizorii; ... ornamentele de la fronturi vor fi din teracotă bine lucrată; Cornişele vor fi învelite cu tablă de zinc...;licitaţie...; termenul pentru săvârşirea completă a lucrării va fi de şase luni de la data aprobării ...licitaţiei; După...recepţia provizorie şi după termenul de întreţinere, recepţia definitivă...Intocmit de ... Ing. Gr. Cerkez.Văzut şi aprobat, inginer şef.... Condiţiile erau un document de lucru întrucât erau însoţite de *„Antemăsurătoare"* şi *„Deviz pentru construirea unui local de şcoală comunal de ambe sexe... Recapitulaţie Costul clădirii cu calorifer şi înprejmuire grilaj de fier: Total 100.309,44. Întocmit de... inginer GR. Cerkez. Văzut şi aprobat, inginer şef..."* Consiliul Comunal le-a votat şi aprobat în şedinţa sa de la 31 mai 1875. (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos.5/1875 fl. 24, 31,32, 160, 161)

*17 Nu a fost identificat în fondul arhivelor **proiectul clădirii Şcolii Mântuleasa,** nu se cunoaşte numele arhitectului. Singurele date certe sunt cele din dosarul despre Construcţia şcolilor comunale, în care se află cele 2 documente citate. (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 5/1875 fl. 159, 181). După demolarea abuzivă din anii 2000, singura imagine identificată este aceea din *Îndrumător în arhivele statului. Municipiul Bucureşti Vol. II,18,...fonduri şcolare deţinute de filială. Bucureşti, 1984*

*18 Şcoli particulare s-au înfiinţat din deceniile 3-4 ale secolului XIX. Pensionul francez pentru fete Choisy a fost înfiinţat în anul 1869 de Victoria Choisy, fiica unui colonel francez. Se învăţa limba franceză şi pianul. A funcţionat cu autorizarea Ministerului Instrucţiunii Publice. Primul sediu a fost în str. Jicniţei. În 1871 se mută pe strada Călăraşi şi adaugă clasele primare şi cursuri de pictură şi broderie artistică. Numeşte şi un director pentru limba română. 1898 Victoria Choisy se retrage şi vinde şcoala Elenei Mangâru. Se introduce cursul superior de 4 ani cu profesori de stat. 1898 se mută în strada Mântuleasa nr. 17/Negutori nr. 32. Din 1910 s-a instalat definitiv în Calea Moşilor nr. 152 pe o parcelă care se întindea până în strada Vântului nr. 8 (parcela va avea după 1920 adresa -str.Mântuleasa nr. 31). Activitatea şcolii a fost suspendată în timpul primului război mondial. Se reia în 1919 , devenind Liceul „Choisy-Mangâru" , incluzând cursul superior. A fost desfiinţat prin Reforma Învăţământului din 1948.

*19 *Victoire Hoffman născută Choisy* solicita Primăriei la *11april.1894: Voind a construi la proprietatea mea din strada Mântuleasa nr. 7 colţ cu strada Negustori nr. 34 conform planurilor...vă rog ...cuvenita permisiune.* Planurile semnate de arhitectul Golinger şi L. Scolari *antreprenor de binale,* erau ataşate. Serv. Tehnic preciza: *Ocolul II, str. Negustori nr. 34, plan de aliniere nou aprobat, Construcţie din nou. Sunt de părere a se acorda voia cerută a face construcţie din nou din zid masiv şi pe aliniere atât despre str. Negustori cât şi despre str. Mântuleasa cu care face colţ şi care loc s-a cumpărat de la Primărie.. Curte are peste reglementări având aproape jumătate din clădire.* Ulterior în 1898 la cererea unei copii după autorizaţie se menţiona: *...Casa fiind executată pe linia decretată şi după planul prezentat...se admite cererea...* (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 671/1894)

*20 Proprietarul cerea aprobare *„de a repara pe alocurea tencuiala şi sprinţul (?) spre stradă la casele mele dotale din strada Mântuleasa 12 precum şi de a-mi da culoare.* (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 10/1882 fl. 53). A. I. Vartha a solicitat din nou în 1888 *„a face reparaţii de tencuială la imobilul meu...dându-i şi culoare precum şi făcând pe alocurea mici reparaţii la învelitoare...*Serv. Tehnic constatata : *„Casele sunt supuse retragerii* [dar] *fiind de zid masiv, cf. Regulamentului se poate da voie.* S-a emis *„Autorizaţia nr. 117... a repara simplu...casele din faţa străzii supuse retragerii..."* (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 29/1888 fl.6)

*21 N. Georgescu solicita *„Să mi se dea... permisiune de a construi case de locuit cf. planurilor... pe locul viran din strada Mântuleasa colţ cu str. Romulus.*Se preciza amplasamentul casei faţă de aliniere: *„ În ce priveşte cu alinierea, pe strada Mântuleasa este plan nou, pe strada Romulus există alinierea veche...decideţi.Construcţia despre str. Mântuleasa se construieşte în fundul curţii şi despre str. Romulus cu 4m. departe de aliniere.* (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 29/1888 Fl. 95)

*22 Serviciul Tehnic nota pe cerere:" *Strada Mântuleasa colţ cu Romulus, plan de aliniere decretate,*

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

construcţie din nou...Sunt de părere a se da voie de construcţie pe alinirea ambelor strade, cf. Regulamentului şi a planurilor ce va prezenta şi se vor aproba. Alinierea s-a fixat la 5m. de ambele pichete, formând o teşitură de 3m. la colţ... Urma să plătească taxe pentru construcţie de zid cu 2 caturi şi suprafaţa de 194,54m² + 1 cat de 62,64m²...S-a emis: *Autorizaţia nr. 19, 1899, februarie, 26... se autorizâ dl. S. Georgescu...a construi din nou la proprietatea nr. 22 din str. Mântuleasa colţ cu Romulus, secţ. II, ocolul II clădire de zid masiv, lucrată cu mortar de var, cu calcan la vecin şi învelită cu fier, cf. Regulamentului şi planurilor...cu obligaţia ca la baie şi antreul principal să înlocuiască zidurile indicate cu ferestre. Lucrarea va începe după 15 martie viitor...se va executa cu faţada pe alinierea ambelor strade...*(Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 541/1898)

23 L.Scolari pentru Victoire Hofman solicita:„11 mai 1893 ..vă rog...a-mi fixa alinierea la proprietatea mea din strada Mântuleasa nr. 20 pentru a putea clădi.." Se preciza de Serv. Tehnic : *„Ocolul II str. Mântuleasa, planul de aliniere aprobat, construcţie la faţă...trebuie aşteptată decretarea planului 14/5/93... Minister*[ul] *prin adresa... face cunoscut că planul străzii Mântuleasa s-a aprobat aşa cum a fost proiectat de Serviciul Planului prin Jurnalul nr. 282...se poate da voie de construcţie D-nei Hofman pe linia arătată de acel plan....*(Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 68/1893 fl. 52)

24 Cerea depusă la 21 mart. 1896 solicita aprobarea pentru : "... planurile...caselor ce voiesc a clădi pe str. Mântuleasa nr. 21 şi vă rog...autorizaţia cuvenită....A. Laurian." Menţiunea Serv. Tehnic: *„Ocol II, str. Mântuleasa nr. 21, Planul de aliniere decretat...*[18]*93. Construcţie la faţă...proprietatea... formează o teşitură foarte mare...care...nu este bine statornicită deoarece există 2 aliniamente...Serv. Alinieri:...se ia din proprietate...o suprafaţă de 33,81mp. din care se scade legiuita retragere ...8,64 mp.* A fost emisă *Autorizaţia nr. 67, 1896 luna aprilie în 5... se autorizâ dl. A. Laurian...a construi din nou...Clădirea nouă se execută cu faţada la stradă pe linia dată şi fixată prin ţepuşe de lemn.*Taxă pt. *204,50 mp. construcţie cu 2 caturi.* Planuri semnate *C. Servasy, architect Bucarest, martie 1896* (Arh. Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 736/1896)

*25 În 7 febr. 1911, la Primăria Bucureştilor s-a depus cererea „Dorind a construi pe proprietatea mea din strada Mântuleasa nr.8 vă rog ...autorizaţia necesară. Construcţiile ce voiesc a face sunt : Conform planului ...o clădire cu 2 etaje. ...plan întocmit şi semnat de dl. arhitect Cerchez C. ...*Semnat *M. Zentler domiciliat în strada Mântuleasa nr. 8".* Cererea era însoţită de planuri complete. (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 421/1911). Ulterior, în 1926, Micu Zentler a adăugat clădirii existente încă un corp de casă amplasat pe limita de est a parcelei, la nord de casa existentă şi în continuarea ei. Aprobarea primăriei preciza: *„Concept de Autorizaţie nr. 191 M. ..Se autorizâ D. Micu Zentler a face la proprietatea nr.10 din strada Mântuleasa Ocolul I retras din aliniere, în fundul curţii un adaos de clădire parter, conform planului aprobat făcut de dl. arh. Clejan...Valoarea lucrărilor lei 200.000. Referat[ul]*Serv.Tehnic menţiona:*„...Ocolul I, Cart.14, Sect.2A, Cartier Central.*[Lucrarile] *s-au început ...*[se prevede]*Construcţia unui corp de casă parter retrasă la peste 30 m din aliniere şi în legatură cu corpul existent din dreapta...Ce faţadă are proprietatea la stradă...? Are faţada peste 20 m. Ce suprafaţă are terenul...? Are suficient* [verso] *Suprafaţa teren 770 m²...Ce înălţimi au clădirile vecine...?In stânga casă parter, veche, ieşită din aliniere.Strada are 18m....există...apa, canal, Gaz, trotuar de bazalt...* La *Controlul autorizatiei*[din]*...6 mai 1927...S-a executat construcţia.*Planurile din proiectul arhitectului Clejan, arată că acesta a tratat clădirea ca o construcţie secundară deci a conceput o faţadă simplă cu unele elemente decorative ce amintesc de stilul neoromânesc încadrându-se astfel în limbajul casei principale. Partiul era strict funcţional - două camere şi o terasă acoperită. În 1938 sub o parte din această clădire, noul proprietar Micu S. Zentler construieşte *„Un garaj pt. automobil...plan.. arhitect Gr. Hirsch,* conform cu *„Autorizatia nr. 103 M...a executa la proprietatea nr.10 din strada Mântuleasa un garaj la subsol făcându-se amenajările necesare...Referat..se cere autorizaţie pentru amenajarea unui subsol nou sub construcţia existentă parter, în fundul curţii şi conform planurilor depuse..* Planuri. Nu sunt precizări dacă noul corp ce întregea funcţiunea, fără a afecta spaţiul înverzit

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

– grădina din faţa casei, a fost realizat. (Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti, Fond PMB, dos. 697/1926, Fond II Negru 275/1938)

*26 Proprietarul depune cererea: *„16 mai 1911. Domnule Primar, Voind a costrui pe proprietatea mea din strada Mântuleasa nr. 15 vă rog...autorizaţia...Construcţiile ce voiesc a face sunt conform cu alăturatele planuri...întocmit şi semnat de dl. Petre Nicolescu de profesie arhitect...B. Mangâru.* Primăria emitea *Autorizaţia nr. 148 M, 1911, mai 31. Se autoriză dl. B.Mangâru a construi la proprietatea nr. 15 din str. Mântuleasa, secţia III, ocolul I, retras din aliniere şi paralel cu ea un corp de clădire parter iar în curte şi pivniţă de zid , acoperite cu metal după planul aprobat...*S-au achitat taxe pt. 262,00mp construcţie cu 1 cat ; 71,80 mp construcţie cu 1 cat şi pivniţă. Se adaugă planurile. În 19.XII.1912 se menţiona : *„lucrarea s-a executat cf. planului, s-a mai făcut şi 31,40 m.l. împrejmuire de fier pe soclu de zidărie la faţă..."*, pentru care se plăteau taxele cuvenite.(Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 428/1911)

*27 După ce se constata că imobilul *„Are apă cu contor şi canal, trotuar de bazalt"* s-a emis: *Autorizaţia nr. 183 M, 1913, luna mai, în 2 Se autoriză dl. Şt. Radu arhitect a construi la proprietatea nr. 21 din strada Mântuleasa, sect. III,Ocolul II. În interiorul curţii pe dreapta la peste 13 m. de la stradă va face un corp de clădire compus din subsol, parter, etaj şi camere la mansardă din zid masiv, acoperit cu metal după planul aprobat şi întocmit de dl. arh. Şt. Radu...Condiţiile ce se impun...: de a da lumină directă vestibulului prin deschidere unei curţi în fundul vestibulului iar la camerele de servitori ferestrele vor fi de cel puţin 0,70/1,00m, şi uşile către coridoare vor fi toate cu geamuri.*Au fost achitate taxe pentru:75,99 m² construcţie cu 3 caturi şi 83,06m*2 construcţie cu 4 caturi. Planuri-anexe. (Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti, Fond PMB, dos. 405/1913)

*28 Proprietarii Radu Laurian şi Adelle Pangrati solicitau *„20 mai 1940 Suprapunere parţială de etaj*[68,49 m² nou] şi tencuieli la faţadă. Referatul Serv. Tehnic preciza : *„Zona mixtă I, clasa III, în vechiul regulament : Cartier central. Lărgimea actuală a străzii ...28,00m.Alinierea faţadelor pe alinierea străzii. Lucrările edilitare: trotuarul-piatră cubică, partea căruţabilă-piatră cioplită, canal are, apă are, sistem de iluminat electric. ...Comisia specială 21 iun. 1940, ...* aprobă proiectul. S-a emis *„Autorizaţia nr. 21 M 6 aug. 1940 Se autoriză ...să construiască la imobilul din strada Mîntuleasa nr.15, zonă mixtă I, clasa III ...existent retras din aliniere, un etaj cf. planului aprobat.Înălţimea construcţiei împreună cu etajul prezentat va avea 12,00 m....*Planurile ataşate erau semnate: *Arhitect Radu Laurian* (Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti, Fond II Negru, dos. 120/1940)

*29 S. Stoianovici locuind în strada Covaci nr. 7 cerea Primăriei : *„27 ian. 1901...a-mi da autorizaţie de a construi din nou case de locuinţă în strada Mântuleasa nr. 23 pe locul meu ce l-am cumpărat de la...Tribunal Secţ.Notariat, ale domnului Rosse".*Serv. Tehnic preciza legat de imobil: *„Ocol II, strada Mântuleasa 23, planul de aliniere decretat, Construcţie din nou....Sunt de părere a se da voie... construcţie pe aliniere, prezentând planuri".* Se fixa raportul între alinierea aprobată şi parcelă: *„Alinierea s-a fixat la 6m. din axa pichetată, va intra din limita actuală a proprietăţii în dreapta cu 0,40 iar în stânga cu 0,25".*S-a emis *„Autorizaţia nr. 2, 1901, martie în 8...se autoriză ...a construi din nou la proprietatea nr.23, din strada Mântuleasa, secţ. II, ocol II, clădire de zid lucrată cu var şi învelită cu fier cf.regulamentului şi planurilor prezentate...Lucrarea va începe după 15 martie viitor....cu faţada pe aliniere...*S-au achitat taxe pentru 162,40 m² construcţie cu 1 cat. S-au depus planurile solicitate, semnate: *Arsenie Ciobanu arhitect.*(Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 130/1901)

*30 Cererea depusă la Primărie solicita aprobarea : *„12 mai 1907... având a construi o casă de locuit pe proprietatea d-lui V.Miclescu din strada Mântuleasa nr.14, conform ...planurilor...să mi se dea cuvenita autorizaţie...*Semnează: *I.Gosswald? Antreprenor* .S-a emis *„Autorizaţia nr. 82, 1907, luna mai, în 15... se autoriză dl. V. Miclescu... a construi la proprietatea nr. 14, din str. Mântuleasa secţia I, Ocolul II ...Va construi retras din aliniere una clădire de zid masiv învelită cu metal cf. planului prezentat şi aprobat ...*S-au achitat taxe pentru 312,42m² construcţie cu 3 caturi. Sunt ataşate planurile semnate: *Jos. Schifflers,*

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Bucureşti, aprilie, 1907 (Arh.Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 182/1907)

*31 „Imobiliara"Societatea Anonimă Română din Bucureşti cu sediul în strada Smârdan nr. 2, Director Schaffers a solicitat următoarele Primăriei: *„17 mai 1908 Subsemnata Societ."Imobiliara" dorind a construi 4 corpuri de clădire pe terenul din strada Mântuleasa colţ cu str.Vântului după planurile ce le vom prezenta...vă rugăm ...autorizaţia".* Serv. Tehnic precizează : *Se cere autorizaţie a construi cf. planului... Verificând alinierea stradei Vântului* [strada ce va dispare prin preluarea traseului său de către strada Mântuleasa] *am găsit că proprietatea este pe linie...Pe strada Mântuleasa*[traseu care va deveni str. Ştefan Luchian], *trebuie supusă retragerii cu 0,20 cm., colţul din dreapta şi cu 0,10cm. colţul din stînga pe lungime de 21,15 m.*...Sunt ataşate planuri semnate A. Stănescu, arhitect, mai 1908 (Arh. Naţ.Serv. Municipiului Bucureşti, Fond PMB-Tehnic, dos. 301/1908)

*32 Blok-hausul din strada Mântuleasa 12 , a fost prezentat în albumul foto al revistei „Arhitectura", iul., 1936, printre clădirile reprezentative construite în acel an în Bucureşti.

33 Referat Serv.Tehnic preciza:"Oc.II,sect. II cartier14 central. Construcţie din nou...Alinierea pe strada Mântuleasa s-a fixat în prelungirea construcţiei cu 3 etaje, nouă care este pe aliniere, iar pe strada Sborului imobilul este situat pe aliniere făcând la colţ o teşitură de 5 m.l.* Are : *apă, canal,gaz, trotuar de bazalt...".*Proprietarul depunea,conform prevederilor legislative din epocă, declaraţia privind antreprenorul care urma să realizeze construcţia însoţită de angajamentul aceluia că va respecta autorizaţia şi Regulamentul de Construcţie *„19 oct. 1933 ... am angajat ca antreprenor pe dl. Ing. L.Rudberg*...Serviciul Arhitectură atrage atenţia asupra erorilor planului:*„...Se cere autorizaţie de construcţie pe strada Mântuleasa nr.3 colţ cu strada Sborului.Planurile ...prezentate au următoarele abateri de la regulament: 1) str. Sborului având lăţimea de 11m., art.23 prevede că în acest caz clădirile se vor retrage cu 2m. din aliniere; 2) Planurile prezentate prevăd calcan către vecinul din str. Sborului la distanţă de 13 m de la aliniere. Art. 20...calcan numai la ...15m....şi numai când forma şi condiţiile terenului nu permit înlăturarea lor...nu este cazul.3)Art. 71 permite bovindouri..la stradă cu lărgime de 12 m...etc.* A fost emisă *„<u>Autorizaţie nr. 176 m.</u>* , 1933 oct. *Se autorizã ... sect. II, Oc. II, pe alinierea decretată a ambelor străzi, la colţ făcând o teşitură de 5,00m iar calcanul despre vecinul despre strada Sborului începând de la 15m din aliniere.* [Se va construi] *un corp de clădire cu pivniţe, parter şi cinci etaje cf. planului aprobat întocmit de dl.arhitect Marcel Maller. Autorizaţia se eliberează în conformitate cu decizia Delegaţiei permanente...cu obligaţia ca bovindoul să nu treacă de 1,30m...* (Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti, Fond II Negru, dos. 607/1933)

*34 În „Lista Monumentelor Istorice-Bucureşti",2010 sunt clasate următoarele obiective din strada Mântuleasa: *Poz.1457B-II-a-B-19175<u>Ansamblul de arhitectură „Str.Mântuleasa</u>" Str.Mântuleasa sect.2,3 sf.sec.XIX-prima jum. sec.XX;Poz.1458 B-II-m-B-19176 Casa Zentler Str.Mântuleasa 10 sect.2 1910 ;Poz. 1459 B-II-m-B-19177 Casă Str. Mântuleasa 17 sect.2 sf.sec.XIX-prima jum. sec. XX;Poz.1460 B-II-m-B-19178 CasăStr.Mântuleasa19 sect.2sf.sec.XIX-prima jum.sec.XX;Poz.1461B-II-a-A-19179 Ansamblul Bisericii Mântuleasa Str.Mântuleasa 20 sect.2 1734; Poz.1462 B-II-a-A-19179.01 Biserica „Sf. Arhangheli Mihai şi Gavril" Str. Mântuleasa 20 sect.2 1734; Poz. 1463 B-II-a-A-19179.02 Casa Parohială Str.Mântuleasa 20 sect.2 sf.sec.XIX; Poz.1464 B-II-m-B-19180 Casă Str. Mântuleasa 21 sect.2 sf.sec.XIX-prima jum. sec.XX; Poz.1465 B-II-m-B-19181 Casă Str.Mântuleasa 23 sect.2 sf.sec.XIX-prima jum. sec.XX;Poz.1466 B-II-m-B-19182 Casa arh.Paul Smărăndescu Str. Mântuleasa 25 sect.2 sf.sec.XIX-prima jum. sec. XX; Poz. 1465 B-II-m-B-19183 Casă Str. Mântuleasa 34 sect.2 1902 ;Poz. 1567 B-II-m-B-19287 Casă Str.Negustori 32 colţ cu <u>Str. Mântuleasa 13</u> sect.2 sf.sec.XIX-prima jum.sec.XX.*

Strada a fost declarată şi *Zona protejată nr.22 stradă de ţesut tradiţional majoră Mântuleasa subzona Cp1c* (Cf. Zone Construite Protejate – Municipiul Bucureşti, 2000, aprobate prin H.C.G.M.B. nr. 279/2000)

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro